

สาระสำคัญ

หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เล่มนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 12 บท โดยมีสาระสำคัญในแต่ละบทดังนี้

บทที่ 1 การวิจัยทางสังคมศาสตร์: ต่างฐานคิด ต่างแนวทาง ผู้เขียนได้อธิบายเกี่ยวกับปรัชญาและคลื่นความคิดในประวัติศาสตร์ของการแสวงหาความรู้ ความจริง การวิจัยทางสังคมศาสตร์เริ่มต้นอย่างเป็นระบบวิธีในปลายศตวรรษที่ 19 ผู้เขียนได้กล่าวถึงยุคของกระบวนทัศน์ (Paradigm) การปรับเปลี่ยนกรอบคิดและพัฒนาการการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งครอบคลุมช่วงศตวรรษที่ 17 ถึงต้นศตวรรษที่ 21 ได้แก่

- 1) ยุคก่อนปฏิฐานนิยม (Pre-positivist Era)
- 2) ยุคก่อนปฏิฐานนิยม (Positivist Era)
- 3) ยุคหลังปฏิฐานนิยม (Post-Positivist Era) หรือยุคทางเลือก (Alternative Era)

บทที่ 2 หลักการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้เขียนอธิบายถึงพัฒนาการของวิธีวิทยาเชิงปริมาณ การออกแบบการวิจัย การวัด: จากนามธรรมสู่รูปธรรมเชิงประจักษ์ จุดมุ่งหมายในการวิจัยและแบบการวิจัยชนิดของแบบการวิจัยเชิงปริมาณ คุณภาพของการวิจัยเชิงปริมาณ และตอนท้ายของบทได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการวิจัยในโลกของความเป็นจริง วิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

บทที่ 3 การวิจัยเชิงทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของการวิจัยเชิงทดลอง ความเที่ยงตรงของการวิจัยเชิงทดลอง รูปแบบการทดลอง การวิจัยซ้ำ: ประเด็นที่ควรพิจารณา การทดลองภาคสนาม การวิจัยเชิงทดลองยังคงมีบทบาทสำคัญในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยมีการปรับให้ยืดหยุ่นกับโลกความเป็นจริงมากขึ้น เรียกว่า (real world experiment) และมีการยกตัวอย่างงานวิจัยเชิงทดลอง

บทที่ 4 การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ผู้เขียนได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการศึกษาเชิงทดลองและการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การดำเนินการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ กลยุทธ์ทางสถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ อธิบายหรือทำนายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และตัวอย่างงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เป็นตัวแทนของการวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์อย่างชัดเจน

บทที่ 5 การวิจัยเชิงสำรวจ ผู้เขียนได้อธิบายข้อดี-ข้อจำกัดและลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการและเครื่องมือเก็บข้อมูล ความคลาดเคลื่อนในการวิจัยเชิงสำรวจและการป้องกันแก้ไข สมดุลระหว่างความเที่ยงตรงภายในและภายนอก การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผล การวิจัยเชิงสำรวจเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเป็นที่นิยมมากที่สุด

บทที่ 6 การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ กล่าวถึงแนวคิดของการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ รูปแบบขั้นตอน วิธีการควบคุมอิทธิพลแทรกในการวิจัย โมเดลเชิงสาเหตุกับการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ ตัวอย่างงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ

บทที่ 7 การวิจัยเชิงพัฒนาการ แม้ว่าบางครั้งการวิจัยนี้ถูกจัดอยู่ในประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ แต่การวิจัยเชิงพัฒนาการก็มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายถึง การวิจัยเชิงพัฒนาการกับการวิจัยและ

พัฒนา ประเภทและลักษณะของการวิจัยเชิงพัฒนา 1) การศึกษาแนวโน้มน 2) การศึกษาติดตามกลุ่ม 3) การศึกษาภาพตัดขวาง และข้อสังเกตการนำไปใช้

บทที่ 2-7 เป็นการวิจัยที่นำเสนอเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ จำแนกตามรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละบทแสดงให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของการวิจัยแต่ละประเภท ว่ามีรูปแบบการวิจัยเป็นอย่างไร มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการอย่างไรบ้าง เครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งตัวอย่างงานวิจัย ข้อดี ข้อจำกัด ข้อสังเกตและข้อควรระวัง

บทที่ 8 การศึกษาแบบลุ่มลึกด้วยวิธีวิทยาเชิงคุณภาพ ผู้เขียนอธิบายถึงการเคลื่อนตัวของวิธีวิทยาเชิงคุณภาพตั้งแต่การปรับตัวของฐานคิด การแตกแขนงประเภทของการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบแผนและเทคนิควิธีพื้นฐาน ซึ่งผู้เขียนได้ลงรายละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนการวิจัยและบทบาทของทฤษฎี การเลือกพื้นที่ศึกษา การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล รวมถึงหลักเกณฑ์ด้านคุณภาพและตัวอย่างเชิงกระบวนการ

บทที่ 9 จากสังคมศาสตร์เชิงวิพากษ์สู่การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ว่าด้วยวิธีวิทยาเชิงวิพากษ์ โดยการนำเสนอการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งถือเป็นตัวแทนที่ชัดเจนของกลุ่มการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยฐานคิดของการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง บริบทการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ลักษณะและประเภทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คุณภาพ: ความเที่ยงตรงของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประโยชน์และการการเลือกปรับ-ปรับใช้ในบริบทไทย

บทที่ 10 การวิจัยแบบผสม: ทางสายกลางของการวิจัย เป็นหนึ่งในวิธีวิทยาทางเลือกของการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผู้เขียนอธิบายถึงสถานภาพและแนวโน้มของการวิจัยแบบผสม ประโยชน์และข้อจำกัดเปรียบเทียบระหว่าง 3 วิธีวิทยา ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ 3) การวิจัยเชิงผสมผสาน และกล่าวถึงการออกแบบการวิจัยแบบผสม ประเด็นในการวิเคราะห์และการสรุปผล การประเมินคุณภาพของการวิจัยแบบผสม

บทที่ 11 คลื่นความคิดใหม่กับการวิจัยนอกแบบแผน ผู้เขียนอธิบายถึงสังคมศาสตร์กับคลื่นอายุของโพสต์โมเดิร์น เริ่มด้วย...การมองความเป็นจริงในทัศนะที่แตกต่างกันหลังสมัยใหม่ (postmodernism) กับ หลังโครงสร้างนิยม (post structuralism) การวิจัยนอกแบบแผน (conventional research) พูโกต์กับการวิเคราะห์วาทกรรม การวิจัยแบบหลังสมัยใหม่: เสี่ยงตอบรับและเสี่ยงวิพากษ์

บทที่ 12 การตีพิมพ์เพื่อการสื่อสารงานวิจัย ผู้เขียนอธิบายถึงแง่มุมที่แตกต่างในการสื่อสารงานวิจัย ช่องทางการสื่อสารเชิงวิชาการ มาตรฐานของบทความวิจัย เทคนิคการเขียนบทความวิจัยและการประเมินคุณภาพของบทความวิจัย

บทส่งท้าย ตอกย้ำ...จิตสำนึกจริยธรรม ผู้เขียนกล่าวถึงประเด็นเชิงจริยธรรม การวิจัยเชิงทดลองกับจริยธรรม การวิจัยเชิงประเมินกับจริยธรรม การวิจัยกับเด็ก จริยธรรมในงานวิจัยเชิงปฏิบัติการและจริยธรรมในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

สะท้อนคุณค่า

หนังสือเล่มนี้สามารถช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้พื้นฐานหรือขยายความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้อย่างแท้จริง ช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและความเข้าใจในระเบียบวิธีของการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นลำดับตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้ายโดยสะท้อนคุณค่าในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัย และแนวคิดพื้นฐานในบริบททางสังคมศาสตร์ พัฒนาการของปรัชญาและการวิจัย มีการเปรียบเทียบฐานคิดและวิธีวิทยาที่แตกต่างกัน โดยวิธีวิจัยกระแสหลักที่คุ้นชื่อกันไป คือการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้หล่อหลอมกลายเป็นถนนสายหลักที่ผสมผสานเป็นการ วิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology Research)

2. นำเสนอลักษณะเฉพาะ ความแตกต่าง และรูปแบบวิธีการ ขั้นตอนกระบวนการออกแบบการวิจัย ลักษณะของข้อมูลที่จะได้รับการวิจัยทุกกระบวนการที่ค่อนข้างละเอียด ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ การวิจัยเชิงพัฒนาการ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยแบบผสม การวิจัยนอกแบบแผน ทั้งหมดนี้ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพรวมของกระบวนการวิจัยได้อย่างกว้างขวางพร้อมทั้งคำแนะนำถึงแนวทางการวิจัยเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบให้สอดคล้องกับงานวิจัยของตนได้มากยิ่งขึ้น

3. แนะนำขั้นตอนการออกแบบการวิจัย แต่ละวิธีวิทยาย่างละเอียด ลักษณะการวิจัย รูปแบบการวิจัย การดำเนินการวิจัย วิธีการและเครื่องมือเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้นเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องมือเก็บข้อมูลซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกงานวิจัยที่ผู้วิจัยควรสร้างเครื่องมืองานวิจัยที่มีมาตรฐาน สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือนับเป็นหนึ่งในจรรยาบรรณการวิจัยอย่างหนึ่ง

4. นำเสนอตัวอย่างงานวิจัยและกรณีศึกษา มีการให้คำอธิบายตัวอย่างที่ชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้อง โดยผู้เขียนมุ่งให้ความสำคัญกับการยกตัวอย่างงานวิจัยจริง หรือการทดลองในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อเป็นแนวทางการทำวิจัย มองเห็นภาพรวมและปัญหาของการวิจัยนั้น ๆ สามารถตั้งคำถามงานวิจัยได้อย่างเหมาะสมและพิจารณาประเด็นในงานวิจัยได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น

5. ชี้ให้เห็นธรรมชาติของรูปแบบการวิจัย เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดในกระบวนการวิจัย แสดงถึงความแตกต่างและความสัมพันธ์กับงานวิจัยรูปแบบอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงทดลองกับการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เป็นต้น เปรียบเทียบผ่านแผนภาพ แผนความคิด ตาราง กรอบแนวคิด ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น อีกทั้งยังมีข้อสังเกตและข้อควรระวังเพิ่มเติมจากผู้เขียนเองที่อธิบายได้อย่างละเอียดลุ่มลึก

6. สะท้อนถึงแนวโน้มและประเด็นการวิจัยในแต่ละรูปแบบ ผู้เขียนได้สะท้อนและตั้งข้อสังเกตถึงสถานการณ์การวิจัยในปัจจุบัน และจริยธรรมในการวิจัยตั้งแต่การไต่ตรองการออกแบบการวิจัย การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีจิตสำนึก ซึ่งจะสอดแทรกอยู่ท้ายทุกบทของเนื้อหาและเน้นอีกครั้งในบทสุดท้าย แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการทำวิจัยของผู้เขียน ซึ่งนอกเหนือจากการออกแบบการวิจัยที่มีประสิทธิภาพแล้ว นักวิจัยยังต้องตระหนักในบทบาทของการวิจัยเพื่อสังคม

บทสรุป

หนังสือเรื่องการออกแบบการวิจัย (Research Design) เล่มนี้รวบรวมแนวคิดของการออกแบบการวิจัยในบริบททางสังคมศาสตร์ สร้างความรู้รากฐานที่จำเป็นต่อการทำวิจัยอย่างครอบคลุมและเป็นขั้นตอนสู่การดำเนินการวิจัย การออกแบบเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัยและการตีพิมพ์งานวิจัยได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้หนังสือได้นำเสนอตัวอย่างประจำบทในแต่ละหัวข้อย่อยที่ชัดเจน มีการกล่าวถึงแนวโน้ม ประเด็น ข้อสังเกต ส่งเสริมการขยายความรู้อย่างกว้างขวาง

หนังสือเล่มนี้เหมาะกับผู้อ่านที่หลากหลายโดยเฉพาะผู้เริ่มต้นด้านงานวิจัย คำแนะนำในหนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดระเบียบองค์ความรู้ของผู้อ่านให้เป็นขั้นตอน เพื่อสามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยอย่างเป็นระเบียบแบบแผนและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น